

**Аналіз вітчизняного досвіду
підготовки вчителів початкових класів та його впровадження в
освітньо-професійній програмі 2.А3.00.01 Початкова освіта
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

Процес розроблення освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта (далі – ОПП), що передбачав формулювання мети, результатів, змісту освітніх компонентів, базувався на результатах вивчався досвіду реалізації вітчизняних освітньо-професійних програм підготовки фахівців зі спеціальності А3 Початкова освіта. Зазначений досвід було набуто, завдячуючи партнерській взаємодії науково-педагогічних працівників (далі – НПП) кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка з НПП українських закладів-партнерів під час наукових заходів (конференцій, вебінарів, тематичних круглих столів) та в результаті аналізу наукових публікацій, сайтів ЗВО тощо.

У процесі розроблення нової ОПП було проаналізовано та обговорено такі освітньо-професійні програми другого (магістерського) рівня вищої освіти, які визначають організацію освітнього процесу в таких ЗВО України, як (таблиця 1):

- Український державний університет імені Михайла Драгоманова (URL: <https://surl.li/bhuuqa>);
- Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка (URL: <https://surl.li/dbgyti>);
- Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (URL: <https://surl.li/rmcbrk>);
- Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка (URL: <https://surl.lu/lojifp>).

Таблиця 1

Зіставлення за методологічним змістовим спрямуванням освітніх компонентів обов’язкової частини освітньо-професійних програм підготовки фахівців у п’яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

Назва ЗВО	Покликання на ОПП	Методологічне змістове спрямування
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	URL: https://surl.li/yokvzt	Освітологія
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	URL: https://surl.li/bhuuqa	Філософія освіти
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	URL: https://surl.li/dbgyti	Методологія та організація наукових досліджень у початковій освіті
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	URL: https://surl.li/rmcbrk	Якість освіти та освітні вимірювання
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	URL: https://surl.lu/lojifp	Філософія наукового пізнання (англійською мовою)

Аналіз даних таблиці 1 засвідчує не лише наявність методологічного спрямування у кожній ОПП, а й про розробленість

авторського підходу до реалізації зазначення через формування концепту нової навчальної дисципліни освітньо-методологічного спрямування (йдеться про ОК «Освітологія») та особливості викладання освітнього компонента (маємо на увазі ОК «Філософія наукового пізнання», який викладається англійською мовою).

Таблиця 2

Зіставлення за науково-дослідницьким змістовим спрямуванням освітніх компонентів обов'язкової частини освітньо-професійних програм підготовки фахівців у п'яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

Назва ЗВО	Покликання на ОПП	Науково-дослідницьке змістове спрямування
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	URL: https://surl.li/yokvzt	Дослідництво у сфері освіти
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	URL: https://surl.li/bhuuqa	Організація наукових досліджень
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	URL: https://surl.li/dbgyti	Методологія та організація наукових досліджень у початковій освіті
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	URL: https://surl.li/rmcbrk	Якість освіти та освітні вимірювання
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	URL: https://surl.lu/lojifp	Методологія науково-педагогічних досліджень

Дані таблиці 2, з одного боку, вказують на варіативність можливих назв освітнього компонента ОПП 2.А3.00.01 Початкова освіта, а з іншого – на їх змістовність та відповідність вимогам відповідного Стандарту вищої освіти, затвердженого 08.04.2024р. №480.

Таблиця 3

Зіставлення за засобовим змістовим спрямуванням освітніх компонентів обов'язкової частини освітньо-професійних програм підготовки фахівців у п'яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

Назва ЗВО	Покликання на ОПП	Засобове змістове спрямування
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	URL: https://surl.li/yokvzt	Інформаційно-комікаційні технології та цифрові сервіси в початковій освіті
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	URL: https://surl.li/bhuuqa	ІКТ у професійній та науково-дослідницькій діяльності вчителя початкової школи
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	URL: https://surl.li/dbgyti	Цифрові технології у початковій освіті
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	URL: https://surl.li/rmcbrk	Цифрові інструменти в освітній діяльності
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	URL: https://surl.lu/lojifp	Диджиталізація в початковій освіті

На підставі даних таблиці 3 можна констатувати, що у змісті кожної проаналізованої ОПП представлено ОК, опрацювання якого слугує формуванню у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

здатності створювати інноваційне інформаційно-освітнє середовище початкової школи, адаптувати його до різних умов реалізації освітнього процесу.

Таблиця 4

Зіставлення за дидактико-методичним змістовим спрямуванням освітніх компонентів обов'язкової частини освітньо-професійних програм підготовки фахівців у п'яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3
Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

Назва ЗВО	Покликання на ОПП	Дидактико-методичне змістове спрямування
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	URL: https://surl.li/yokvzt	Дидактичні структури навчання освітніх галузей у початковій школі
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	URL: https://surl.li/bhuuqa	Інноваційні технології навчання освітніх галузей в початковій школі
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	URL: https://surl.li/dbgyti	Інноваційні технології навчання освітніх галузей: мовно-літературна, громадянська та історична. Сучасні технології навчання освітніх галузей: математична, природнича, інформатична, фізкультурна. Сучасні технології естетотерапії у навчанні освітніх галузей: мистецька, соціальна і здоров'я-збережувальна, технологічна
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	URL: https://surl.li/rmcbrk	Технології навчання мовно-літературної галузі в початковій школі. Технології навчання математичної галузі в початковій школі. Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	URL: https://surl.lu/lojifp	Технології навчання мовно-літературної галузі в початковій школі. Технології навчання математичної галузі в початковій школі Технології навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Дані, наведені у таблиці 4, свідчать, що ОК дидактико-методичного змістового спрямування є наявним у кожній аналізованій ОПП. Опрацювання ОК, зазначених у цій таблиці, набуває неабиякої значущості в період підготовки до запровадження з 1 вересня 2028 року нового Державного стандарту початкової освіти.

Таблиця 5

Зіставлення за інклюзивним змістовим спрямуванням освітніх компонентів обов'язкової частини освітньо-професійних програм підготовки фахівців у п'яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3
Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

Назва ЗВО	Покликання на ОПП	Інклюзивне змістове спрямування
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	URL: https://surl.li/yokvzt	Запровадження міждисциплінарної інтеграції
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	URL: https://surl.li/bhuuqa	Технології інклюзивного навчання в початковій школі

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	URL: https://surl.li/dbgyti	Адаптивна педагогіка та інклюзивне навчання в початкових класах
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	URL: https://surl.li/rmcbrk	Організація роботи вчителя в інклюзивному класі
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	URL: https://surl.lu/lojifp	Основи психокорекції

Аналіз даних таблиці 1 свідчить про варіативність підходів, які пропонуються до реалізації інклюзивного змістового спрямування освітніх компонентів обов'язкової частини освітньо-професійних програм п'яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти. Так чітко прослідковується задіяність 2 підходів:

- виокремлення ОК для опрацювання інклюзивного змісту (Український державний університет імені Михайла Драгоманова; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка);

- запровадження міждисциплінарної інтеграції для опрацювання інклюзивного змісту, тобто інклюзивний матеріал запроваджується під час вивчення різних ОК на ОПП (Київський столичний університет імені Бориса Грінченка).

Таблиця 6

Зіставлення за комунікативним змістовим спрямуванням освітніх компонентів обов'язкової частини освітньо-професійних програм підготовки фахівців у п'яти закладах вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

Назва ЗВО	Покликання на ОПП	Комунікативне змістове спрямування
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка	URL: https://surl.li/yokvzt	Комунікація в педагогічній діяльності
Український державний університет імені Михайла Драгоманова	URL: https://surl.li/bhuuqa	Педагогіка партнерства та супервізії
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка	URL: https://surl.li/dbgyti	Етика та психологія педагогічного спілкування
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	URL: https://surl.li/rmcbrk	Партнерська педагогіка у початковій освіті
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	URL: https://surl.lu/lojifp	Організація діяльності в мультикультурному середовищі закладу освіти (англійською мовою)

У результаті опрацювання даних таблиці 6 можна констатувати реалізованість комунікативного змістового спрямування в кожній ОК та цілеспрямоване формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здатності до вільного обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

Далі наведено перелік дисциплін із зазначенням назви університетів, інформація про які може враховуватися науково-педагогічними працівниками кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка під час проєктування контенту змістових модулів вибіркових дисциплін.

Український державний університет імені Михайла Драгоманова:

- Освітня політика та лідерство;
- Психолого-педагогічні технології;
- Науковий семінар.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка:

- Цивільний захист і безпечне освітнє середовище.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини:

- Практична стилістика української мови.

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка:

- Порівняльна педагогіка;
- Організація освітнього середовища у початковій школі;
- Організація діяльності в мультикультурному середовищі закладу освіти (англійською мовою).

На засіданнях кафедри початкової освіти було обговорено ключові аспекти, особливості змісту і структури, освітні компоненти ОП «Початкова освіта» вітчизняних ЗВО та враховано досвід підготовки вчителів початкових класів, який запроваджено в: Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (URL: <https://surl.li/bhuuqa>); Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка (URL: <https://surl.li/dbgyti>); Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (URL: <https://surl.li/rmcbrk>); Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (URL: <https://surl.lu/lojifp>).

Зазначене засвідчується протоколом №3 від 05.03.2025р.